

Harju Rajooni TSN Täitevkomitee

üldkohustuslik otsus nr. 3

24. juunil 1960.a., Tallinnas.

Looduskaitse ja kultuurimälestusmärkide säilivuse kindlustamisest Harju rajoonis.

Riiklikku looduskaitset väärivate looduslike objektide ja kultuurimälestusmärkide säilitamiseks ning rajooni loodusvarade ratsionaalseks kasutamiseks, taastamiseks ning suurendamiseks, kooskõlas Eesti NSV Ülemnõukogu 7. juuni 1957.a. seadusega " Eesti NSV looduse kaitsest " Harju Rajooni TSN Täitevkomitee

o t s u s t a b:

1. Võtta riikliku looduskaitse alla järgmised kohaliku tähtsusega objektid vastavalt lisale nr. 1.
2. Võtta riikliku kaitse alla järgmised ehitis-mälestised ja kultuurimälestusmärgid vastavalt lisale nr. 2.
3. Riikliku looduskaitse alla võetud maastiku üksikelementidel keelata kaeviste kaevamine, jõgede süvendamine ja õgvendamine, järvede veepinna alandamine, vete reostamine, ehituste püstitamine, küttesainete, igasuguste ehitismaterjalide ja muude ladude ning uute teede rajamine või mõnel muul viisil maa-ala loodusliku ilme muutmine.
4. Keelata riikliku looduskaitse alla võetud parkides puude maharaiumine (välja arvatud sanitaarraied kooskõlastatult kohaliku metsamajandiga), puude rikkumine, loomade karjätamine või mõnel muul viisil parkide ilme kahjustamine. Massiürituste läbi viimine parkides ja teistes kohtades, on lubatud ainult kooskõlastatult rajooni TSN täitevkomiteega. Peokorraldajatel tuleb peoplats korrastada 2 päeva jooksul, pärast ürituse toimumist. Autode parkimine on lubatud ainult külade TSN täitevkomiteede poolt selleks määratud kohtades, mis on tähistatud parkimismärkidega.
5. Keelata riikliku looduskaitse alla võetud puude, puude gruppide, rändrahnude ja kivi-külvide igasugusel viisil rikkumine, kahjustamine ja hävitamine.
6. Kõikide tööde teostamine, mis on seotud looduse ümberkujundamisega (liiva-, kruusa-, pae- j.t. karjääride ning elektriliinide ja maanteetrasside rajamine, kõik maaperandustööd, uute asulate rajamine ja olemasolevate laiendamine jm.) või mis toob kaasa kaitse alla võetud maa-ala või üksikobjektide muutmise, tuleb kooskõlastada rajooni looduskaitse sektsiooniga, rajooni TSN täitevkomiteega.
7. Keelata reovete juhtimine veekogudesse vastavate puhastusseadmeteta.
8. Jahi- ja kalamajanduse olukorra parandamiseks ning rajooni loodusvarade rikastamiseks kinnitada:

- 2 -

I. jahikeelualad järgmiste piiridega: Tallinna linna jahikeelupiirkond- Sakust mööda Tõdva jõge kuni Saustini, sealt mööda teed Lagedi reautteejäämani, edasi mööda teed läbi Lagedi ja Sahe külade Maardu töölisesulani ja Maardust mööda kanalit kuni mereni (Maardu jahikeelupiirkond jääb linna piirkonna sisse);

II. kalapüügi keelupiirkondadeks järgmised siseveekogud:

a) et vältida läheliste noorjärkude, s.o. lõhe-, meriforelli- ja jõehörnase poegade väljepüüki nende kasvualadel, keelatakse ussiga söödastatud õngega ja kunstliblikaga kalapüük järgmistes jõesedes: Valgejõesel - jõesuust kuni hüdrojõujaame paisuni, Loobu jõel - jõesuust kuni Vihasoo veski paisuni ja Pudisoo jõel - jõesuust kuni See veski paisuni;

b) keelata Lõpeojas (Kuusalu k/n) jõeforellide looduslike verude taastamiseks igesugune kalapüük oja suudmest kuni Kuusalu asulani viieks aastaks.

9. Kohustada määvaldajaid nende määvalduste piires asu- veid riikliku kaitse all olevaid objekte hooldama ja kaitsma neid rikkumise ja hävitamise eest.

10. Käesoleva üldkohustusliku otsuse ja kõigi riikliku looduskaitsesse alla võetud objektide rikkujaid karistab Harju Rajooni TSN Täitevkomitee administratiivkorras hoietuse või rahatrahviga 25.- kuni 100.- rubl. Kui rikkumisel on aeg kriminaalne iseloom, karistatakse süüdlasi Eesti NSV Ülemnõukogu 7.juuni 1957.a. seaduse "Eesti NSV looduse kaitsesest" § 4 alusel.

11. Anda õigus käesoleva üldkohustusliku otsuse ja kõigi riikliku looduskaitsesse alla võetud objektide rikkujate karistamiseks administratiivkorras iseseisvalt hoietusega või rahatrahviga:

- a) miilitseosakonna ülemale 15.- kuni 50.- rublani;
- b) külade TSN täitevkomiteedele 5.- kuni 10.-rublani.

12. Käesoleva üldkohustusliku otsuse täitmise kontroll panna Harju Rajooni TSN Täitevkomiteele, külade TSN täitevkomiteedele ja Harju rajooni Kodu-uurimise toimkonnale.

13. Käesolev üldkohustuslik otsus jõustub 10 päeva möödumisel pärast avaldamist rajooni ajalehes "Harju Elu" ning on kehtiv Harju rajooni administratiivpiires 2 aastat.

(E. Lehepuu) *E. Lehepuu*
Harju Rajooni TSN Täitevkomitee
esimees.

E. P. R.
(H. Raus)
Harju Rajooni TSN Täitevkomitee
sekretär.

KOOPIA OIGE

Alus: Harju MA 414

Fond 1

Nimistu 729

Säilik 23

Leht

Arhivaar *M. M. M.*

" 23" *2001.a.*

KOOPIA OIGE

Alus: Harju MA

Fond 444
 Nimistu 1
 Säilik 129
 Leht 124

Arhivaar .....
 "47" ..... 2001.

L i s a nr. 1

Harju Rajooni TSN Täitevkomitee üld-
 kohustuslikule otsusele nr. 3, 24.juunist
 1960.a.

Riikliku looduaksitse alla kuuluvate kohaliku tähtsusega
 objektide loetelu Harju rajoonis.

Alavere külanõukogus.

1. NIRGU RANDRAHN - Voose külas, Jägala jões, umbes 2,5 km
 Kilvandu metsavahi poole viiva tee ääres. P= 8 m, l= 5 m,
 k= 2 m, ü.= 19 m.
 Valdaja : Alavere sovhoos.
 Usaldusmees: Ralf Mäesikmäe.
2. KRUSIAUGU RÄNDRAHNUD - Kehra-Kose maantee ääres, umbes
 200 m idas Pikvalt 0,5 km Alavere poole. I ü. = 17,5 m,
 II ü.= 12,6 m.
 Valdaja : Alavere sovhoos.
 Usaldusmees: Ralf Mäesikmäe.
3. ÜLEJÕE RÄNDRAHNUD - Jõeääre küla, Jägala jões Pikva-Vetla
 vahemikus, Pikvalt 5 km. I k.= 3,8 m, ü. = 13 m, II k.=2,8m,
 ü.= 12 m.
 Valdaja: Rooküla metaskond.
 Usaldusmees: Viktor Lehestik.
4. TAGASAUNA MÄND - Vetla-Voose tee ääres Tagasauna pere
 juures. Ü.= 2,21 m., k. = 25 m.
 Valdaja : Alavere sovhoos.
 Usaldusmees: Ralf Mäesikmäe.
5. ALAVERE PARK.
 Valdaja: Alavere sovhoos.
 Usaldusmees: Viktor Lehestik.
6. PIKVA PARK.
 Valdaja: Stalini-nim. kolhoos.
 Usaldusmees: Viktor Lehestik.

Anija külanõukogus:

1. GABRIELI POOLSAAR MÄNDIDEGA - Maa-ala Soodla jõe suubu-
 mise kohal Jägala jõkke.
 Valdaja : Anija kolhoos.
 Usaldusmees: Erik Soans.
2. TAMM - Priske metsniku perest 50 m põhja pool. Harne^g
 maapinnel neljajaruliseks . I ü.= 2,46 m, II ü.=3,10 m,
 III ü.= 2,70 m. IV ü.= 2,70 m, k.= 21 m, krooni laius 21 m.
 Valdaja: Tallinna Metsamajand.
 Usaldusmees: Erik Soans.
3. KASKEDE ALLEE JA DENDRAARIUM. Asukoht: Kehra ristteelt
 1 km Aegviidu poole tee lõunapoolsel serval Tuha pere
 juures.
 Valdaja: Kehra sovhoos.
 Usaldusmees: Erik Soans.

Jõelähtme külanõukogus.

1. TAMMED KOOS ÜLGASE PAEKALDAGA - " Nõukogude Armee" kolhoosi
 keskusest mere poole kuni Kallavere asulani.

Valdaja: " Nõukogude Armee" kolhoos.
Usaldusmees: Elfriede Suits.

2. KOSTIVERE PARK.

Valdaja: Kostivere sovhoos.
Usaldusmees: Elfriede Suits.

3. MAARDU PARK.

Valdaja: Kalinini-nim. kolhoos.
Usaldusmees: Elfriede Suits.

KOLGA KÜLANÕUKOGUS.

1. Tsitre Kallas - Uuri külast kuni Muuksi ja Loo küalani
(Tammik koos päekaldaga ja paljanditega).

Valdaja: Kolga ja Loo kolhoosid.
Usaldusmees: Arno Lepnurm.

2. KOLGA PARK.

Valdaja: Tallinna Heakorraltrusti Kolga puukool.
Usaldusmees: Asta Muru.

3. SAMULI TAMMED (Kõrgendikul) - Loo kolhoosis, Andineeme külas, Samuli-pere juures: I ü. = 4 m, k.= 12 m, II ü.= 3,6m, k.= 16 m, III ü. = 4,60 m., k= 18 m.

Valdaja: Loo kolhoos
Usaldusmees: Arno Lepnurm.

4. PULGA TAMM - Kehala küla, Pulga pere õuel oja kaldal, Leningradi mt. loo m põhja poole . Ü.= 2,73 m., k.=13,60 m.

Valdaja: Kolga kolhoos.
Usaldusmees: Ester Tammets.

5. HIIEMETS - Kehala järve ida kaldal.

Valdaja: Kolga kolhoos.
Usaldusmees: Asta Muru.

6. TSITRE PARK.

Valdaja: Loo kolhoos
Usaldusmees: Arno Lepnurm.

Kose külanõukogus.

1. PAUNKÜLA PARK KOOS ALIEEGA.

Valdaja: Paunküla venadekodu.
Usaldusmees: Kaeres Neptan.

Kuivajõe külanõukogus.

1. SINIALLIKAD ja selle ümbruses asuv Tammiku metskond, Saula metsa kv. nr. 77.

Valdaja: Tallinna Metsamajandi Tammiku metskond.
Usaldusmees: Hermen Lipp.

2. KASKEDE PUIESTEE - Kose-Uuemõisa ja Kolu - vahelise maantee ääres, seotud 1905.a. sündmustega.

Valdaja: Leuristini-nim. kolhoos.
Usaldusmees: Elga Mõisavald.

3. KÕLLI-TOOMA TAMM - Harju RTJ-i maa-alal.

Ü.= 3 m, k.=12 m.
Valdaja: Harju Remondi-Tehnika Jaam.
Usaldusmees: Elga Mõisavald.

4. KOSE-UUEMÕISA PARK - Pirita jõe, Kuivajõe ja Kolu maantee vahelisel alal.

- 3 -

Valdaja: Kosejõe Erirežiimiline Internaatkool ja Kose-
- Uuemõisa kultuurimaja.

Usaldusmees: Herman Lipp.

5. KUIVAJÕE SÄNG (kerstia la) suubumiskohast Pirita jõkke kuni maa-alla mineku kohani, Kuivejõe silla lähedal, Puie k.
Valdaja: Leuristini-nim. kolhoos.
Usaldusmees: Elga Mõisevald.
6. 7 PÄRNA (hiis) Kurena külas, Hiie pere juures.
Valdaja: "Sotsialismi Tee" kolhoos.
Usaldusmees: Andres Linström.
7. ORU TAMMIK - Tammiku metskonna juures.
Valdaja: "Sotsialismi Tee" kolhoos.
Usaldusmees: Andres Linström.
8. TUHALA PARGI LÄHEDAL ASUVA ENDISE PUUKOOLI MAA-ALA.
Valdaja: "Sotsialismi Tee" kolhoos.
Usaldusmees: Andres Linström.
9. 2 PÄRNA - Tuhala 7.a. Kooli juures asuvas orus.
Ü.= 4, lom ja 1,70 m, k.= 13 m.
Valdaja: "Sotsialismi Tee" kolhoos.
Usaldusmees: Andres Linström.

Kurtna külanõukogus.

1. Valge küse allee - Saku asulas.
Valdaja: Kurtna külanõukogu.
Usaldusmees: Karl Veber.
2. 2 KADAKAT - Maidla kolhoosi territooriumil.
Valdaja: Maidla kolhoos.
Usaldusmees: Johannes Moks.

Kuusalu külanõukogus.

1. LAURITSA KIVI - Vene-Narva mt. ja Leningradi mt. vahel
200 m soolinnusest lõuna poole.
Valdaja: Kuusalu kolhoos.
Usaldusmees: Endel Vahermäe.
2. NELJA KUNINGA KIVI - Narva mt. lõunapoolsel kaldal kruusa-
augus 20 m teest, Kuusalu bussipeatusest 1 km läände.
Kivil on 4 suurt, sügevat rombikujulist risti.
Valdaja: Kuusalu kolhoos.
Usaldusmees: Endel Vahermäe.
3. KALEVIKIVI - Leningradi mt-st 3,5 km. Tülivere kohal pae-
kaldel 3 m kaldast. K.= 3,4 m, ü.= 13,6 m.
Valdaja: Kuusalu kolhoos.
Usaldusmees: Üie Toomvap.
4. KIIU PARK - Kiiu bussipeatusest põhjasuunas 2 ha suurune
maa-ala.
Valdaja: Tallinna Maanteede Valitsus.
Usaldusmees: Endel Vahermäe.
5. KORDIJANI TAMM - Kuusalu esulast 1 km lääne suunas.
Võre läbimõõt 50 m, ü.= 3 m, k.= 10 m.
Valdaja: Kuusalu külanõukogu.
Usaldusmees: Endel Vahermäe.

6. PÕLISPUUD - Kuusalu kiriku ümbruses.
Valdaja: Kuusalu külanõukogu.
Usaldusmees: Endel Vahermaa.
7. MÄND - ~~Hansjalu~~ ^{Kuusalu osak.} RTj-ist 50 m põhja suunas.
Omapärase võraga: meetri kõrguselt hargnevad 7 haru.
Ü.= 2,35 m., k = 11m.
Valdaja: Kuusalu kolhoos.
Usaldusmees: Endel Vahermaa.
8. 2 MÄNDI - Kuusalu asulas, surnuaiast 5 m. lõunas.
Pärinevad Põhjesõja ajast. I ü.= 1,85 m, k.= 8 m,
II ü.= 1,95 m., k= 6 m.
Valdaja: Kuusalu külanõukogu.
Usaldusmees: Endel Vahermaa.
9. Kodasoo park koos alleega.
Valdaja: Kodasoo 7.a. Kool ja V.Kingissepa nim.
kolhoos.
Usaldusmees: Heljo Liivik.
10. Rändrahn kolme ohvrilohuga - Tepi pere lähedal,
Saunja külas. K.= 1,5 m, ü.= 15 m.
Valdaja: V.Kingissepa nim. kolhoos.
Usaldusmees: Heljo Liivik.
11. KANGRUKIVI KOLME OHVRILOHUGA - Saunja külas, Tõnu
pere lähedal põllul.
Valdaja: V.Kingissepa nim. kolhoos.
Usaldusmees: Heljo Liivik.
12. 13 PÄRNA - Saunja külas, hüdrojõujaama lähedal.
Ü.= kuni 160 cm, k.= kuni 20 m.
Valdaja: V.Kingissepa nim. kolhoos.
Usaldusmees: Lembit Tõnsau.

Lagedi külanõukogus.

1. LEHMJA TAMMIK.
Valdaja: Sommerlingi-nim. sovhoos.
Usaldusmees: August Kuusik.
2. TAMM - Vaskjala külas, Kape pere juurest umbes
200 m. metsas. Ü.= 3,15 m, k.= 15 m.
Valdaja: "Töötava Talupoja" kolhoos.
Usaldusmees: Helje Leies.
3. KÜLMA PARK.
Valdaja: Vebariiklik Bakterioloogia Jaam.
Usaldusmees: Helje Leies.
4. KURNA PARK.
Valdaja: Sommerlingi sovhoosi Kurna osakond.
Usaldusmees: August Kuusik.

Loksa külanõukogus.

1. 2 MÄNDI - Koobastemäel Kolgakülas, "Majaka" kolhoosi
kontorist 80 ja 100 m ida poole Kolgakülast, Valgejõe
viiva tee ääres. I ü.= 2,23 m, k= 13 m, II ü.= 2,10 m,
k.= 10 m.
Valdaja: "Majaka" kolhoos.
Usaldusmees: Evi Klaus.
2. LEHT- ja OKASPUUDEST ALLEE - Kolgakülas "Majaka" kolhoo-

- 5 -

- si kontori juures. P.= 750 m.
 Valdaja: " Mäjäka" kolhoos.
 Usaldusmees: Evi Klaus.
3. PÄHKLI-MÄNNIK - pärispea külas.
 Valdaja: " Võidu Tee" kolhoos.
 Usaldusmees: Edgar Lilhein.
4. SÄÄRE TAMMIK - Viinistu külas, Sääre koplis, umbes 80 m
 Viinistu teest läände. Ü. = 300 cm, k.= 12 m.
 Valdaja: "Võidu Tee" kolhoos.
 Usaldusmees: Edgar Lilhein.
5. RÄNDRAHN " KUHJAKIVI" - Viinistu külas, Mätsu koplis.
 Valdaja: " Võidu Tee " kolhoos.
 Usaldusmees: Edgar Lilhein.
6. PÄRN - Mohni saarel. Tulõtornist loo m idas.
 Usaldusmees: Edgar Lilhein.
7. AADU KASK (Meremärk) - Viinistu külas, Aedu talust 50 m
 loodes. Ü.= 230 cm, k.= 15 m.
 Valdaja: " Võidu Tee " kolhoos.
 Usaldusmees: Edgar Lilhein.
8. SUUREKÕRVE KADAKAD - Suurekõrve külas.
 3 kadakat Tihueluse ja Tubademetsa vahelise tee ääres.
 Ü.= 64, 82 ja 66 cm. K.= 8,6 ja 7 m.
 2 kadakat Tubademetsa karjamaal.
 Ü.= 80 ja 55 cm. k.= 7 ja 6 m.
 Jaani pere keldri taga:
 Ü.= 70 cm, k.= 6 m.
 Valdaja: " Mäjäka" kolhoos.
 Usaldusmees: Arno Lepnurm.
9. 2 USSIKUUSKE - Suurekõrve külas, Jaani pere karjamaal.
 Ü.= 8 cm k.= 1,30 m.
 Juhani pere karjamaal - ü.= 80 cm, k.= 18 m.
 Valdaja: " Mäjäka" kolhoos.
 Usaldusmees: Arno Lepnurm.
- Pikavere külanõukogus.
1. KIVILOO PARK JA PARGIS ASUVAD VAREMED.
 Valdaja: Peningi sovhoosi Kiviloo osakond.
 Usaldusmees: Viktor Lehestik.
2. PENINGI PARK.
 Valdaja: Peningi sovhoosi Kiviloo osakond.
 Usaldusmees: Veljo Suurkuusk.
- Reasiku külanõukogus.
1. PARNAMAGI- Haljave 7.a. Koolist 1,5 km Jägala teed
 mööda Jägala poole (ringikujuliselt istutatud vanad
 pärnad ja ohvikivi).
 Valdaja: Kostivere sovhoosi Haljave osakond.
 Usaldusmees: Helga Sirel.
2. ARUKÜLA MÄNNIK.
 Valdajad: " Nõukogude Põllumehe" kolhoos ja
 Reasiku külanõukogu.
 Usaldusmehed: Helga Sirel ja Alide Sooster.

- 6 -

3. PÄRNA- JA KASTANIALLEED - Aruküla kooli läheduses.
Valdaja: " Nõukogude Põllumehe " kolhoos.
Usaldusmees: Helga Sirel.
4. PÄRN - Arukülas Järsi külas, Uuetoa pere juurviljaaias.
Valdaja: " Oktoobri Võidu " kolhoos.
Usaldusmees: Helga Sirel.
5. Viimsi külanõukogus.
  1. SANGLEPA PUISTU - mere ja asula -vaheline kaldariba.
Viimsi asulas Kirovi-nim. kolhoosi kontori kohal.
Valdaja: Viimsi külanõukogu.
Usaldusmees: Tarmo Velliste.
  2. ENSV MINISTRITE NÕUKOGU ABIMAJANDI PARK VIIMSI külanõukogus, Viimsi tee ääres.
Valdaja: ENSV Ministrite Nõukogu Asjajedevalitsus.
Usaldusmees: Tarmo Velliste.
  3. KAITSEMETS(Männik) Prangli saarel.
Valdaja " Noor Kaardiväe " kalurikolhoos.
Usaldusmees: Roland Sepp.

H. Raus

(H.Raus)
Harju Rajooni TSN Täitevkomitee
sekretär.

KOOPIA OIGE

Alus: Harju MA
Fond 414
Nimistu 1
Säilik 729
Leht 29
Arhivaar *M. Kallas*
" 07 " *koopia* ..... 2001 a.

L i s a nr. 2.

Harju Rajooni TSN Täitevkomitee üldkoostus-
likule otsusele nr. 3, 24.juunist 1960.a.

Riikliku kaitse alla kuuluvate kohaliku tähtsusega ehitis-
- mälestiste ja kultuurimälestusmärkide loetelu Harju rajoonis.

I Arheoloogilised mälestusmärgid:

1. RÜÖVLIKOOPAD - Asukoht: Viimsi k/n, Punase majaka kohal, liivakivi sees, Viimsi kolhoosi territooriumil.
Maevaldaja: Viimsi kolhoos.
Usaldusmees: Tarmo Velliiste.
2. PELGUPAIK - Põhjasõjaaegsest perioodist. Asukoht: Nabala külanõukogus.
Maevaldaja: "Külvaja" kolhoos.
Usaldusmees: Salme Sirkel.
3. TURJA KELDER ehk KALEVIPOJA VIINAKELDER. Seotud rahva-
pärimustega Kalevipojast. Asukoht: Kolga k/n, Loo kolhoos.
Turja talust 0,4 km loode suunas.
Maevaldaja: Loo kolhoos.
Usaldusmees: Arno Lepnurm
4. OHVRIALLIKAD - Asukoht: Kose k/n, Kose kultuurimaja aed.
Maevaldaja: Kose kultuurimaja.
Usaldusmees: Elga Mõisavald.
5. OHVRIKIVID - 5 ristiga kivid.-Asukoht: Kuusalu k/n,
Kuusalu kolhoos, 1,5 km Kuusalu asulast lääne poole.
Maevaldaja: Kuusalu kolhoos.
Usaldusmees: Endel Vahermäe.
6. KIVIKALMED - Asukoht: Kuusalu k/n, Saunja küla, Kuuse pere
põllul. Arvatev päritoluaeg: I aastatuhande I pool
Maevaldaja: V. Kingissepa nim. kolhoos.
Usaldusmees: Lembit Tõnseu.
7. KIVIKALM "SEPA TALU KULLAMÄGI".- Asukoht: Kuivejõe k/n,
Lauristini-nim. kolhoos, Kurena küla.
Maevaldaja: Lauristini-nim. kolhoos.
Usaldusmees: Elga Mõisavald.
8. KALMUAUK (Kalevipoja kalmuauk). - Asukoht: Kuivejõe k/n,
Lauristini-nim. kolhoos, Kanavere küla, Põue talu.
Maevaldaja: J. Lauristini nim. kolhoos.
Usaldusmees: Elga Mõisavald.
9. SURMAVÕHMA. - Asukoht: Kuivejõe k/n, Kanavere raba,
Lauristini-nim. kolhoos.
Maevaldaja: Lauristini-nim. kolhoos.
Usaldusmees: Elga Mõisavald.

II Kultuuritegelaste ja revolutsiooniliste sündmustega
seosesolavad paigad:

1. MATMISPAIK - 1918.a. Punarmee võitlejate matmispaik koos
püsitatud graniittahvliga. Asukoht: Alavere k/n, Vetla
küla, riiginetsa fondi maa, endine kvartal nr. 195.
Maevaldaja: Harju Rajooni TSN Täitevkomitee
Usaldusmees: Viktor Lehestik.
2. ÜHISHAUD "KALEVILHIVA" - Sakse okupatsiooni periood II
Maevaldaja: 6000 tšehhi mõrvamiskoht. Asukoht:

KOOPIA

- 2 -

- Kuusalu k/n, 1,5 km Vana-Narve maanteest Käberneeme poole, suurte liivmäggede vahel.
Maavaldaja: V. Kingissepa nim. kolhoos.
Usaldusmees: Lembit Tõnsau.
3. ÜHISHAUD - Suur Isamaasõjasaegne periood. Suures Isamaasõjas langenute ühishaud. Asukoht: Nebela k/n, "Terase" kolhoos, Altjõe küla.
Maavaldaja: "Terase" kolhoos.
Usaldusmees: Salme Sirkel.
4. KIVILOO - PERILA LAHINGU PAIK. 1941.a. Suure Isamaasõja ajal Kiviloo lahingus langenute ühishaud. Teedest ümbritsetud kolmnurk koos kuuse metsa ja mälestustehvliga.
Asukoht: Pikavere k/n, Rooküla metuskond.
Maavaldaja: Rooküla metuskond.
Usaldusmees: Viktor Lehostik.
5. PEHLAKAS - Istutatud 1905.a. keristusselge poolt mahalastud Kiiu valla ebikirjutaja Kivi mahalaskmise kohale.
Asukoht: Kuusalu k/n, Kuusalu asula, Kuusalu 7-a. Kooli ideepoolses otses.
Maavaldaja: Kuusalu 7.a. Kool.
Usaldusmees: Endel Vähermaa.
6. KUIVAJÕE KÕRTS. 1805.a. talurahva sõja organiseerimise ja kogunemiskoht. Asukoht: Kuivajõe k/n, Leuristini nim. kolhoos.
Maavaldaja: Leuristini-nim. kolhoos.
Usaldusmees: Elga Mõisaveld.
7. SOODLA KÕRTS - Anija meeste kogunemiskoht enne Tallinna tulekut. Asukoht: Anija k/n, Anija kolhoos, maantee ääres.
Maavaldaja: Anija kolhoos.
Usaldusmees: Erik Soans.
8. KUIVAJÕE KOOLIMAJA - 1909 - 1914.a. õppis seal J. Lauristin.
Asukoht: Kuivajõe k/n, Kuivajõe 7.a. Kool.
Maavaldaja: Kuivajõe 7.a. Kool.
Usaldusmees: Elga Mõisaveld.
9. TALUMAJA: VÕISILMA TALU - Eestimaa Kommunistliku Noorsooühingu I kongressi läbiviimise koht. Asukoht: Pikavere k/n, Tšapejevi-nim. kolhoos, Võisilma talu.
Maavaldaja: Tšapejevi - nim. kolhoos.
Usaldusmees: Veljo Suurkuusk.
10. TALUMAJA - EKP III kongressi läbiviimise koht. Asukoht: Reesiku k/n, Aruküla asula, Niinemetsade maja.
Maavaldaja: Niinemetsade perekonnad.
Usaldusmees: Alide Sooster.

II Kunstimälestusmärgid:

- Laemael - Asukoht: Kose-Uuemõisa Erirežiimilise Internaatkooli seali lagi, Kuivajõe k/n.
Maavaldaja: Kose-Uuemõisa Erirežiimiline Internaatkool.
Usaldusmees: Elga Mõisaveld.

IV Ehitismälestusmärgid:

1. SUITSUTARE - Arvatav päritoluaeg: XIX sajandi 70-80 aastast. Asukoht: Alavere k/n Taganurga küla, Alavere sovhoosi maa-alal.
Majavaldaja: Alavere sovhoos.
Usaldusmees: Vilma Einsok.
2. KAHEKORDNE AIT - SOOME TÜÜPI. Arvatav päritoluaeg: XIX sajandi 70-80 aastast. Asukoht: Loksa k/n, "Majaka" kolhoos, Suurekõrve küla, Jaani talu.
Majavaldaja: "Majaka" kolhoos.
Usaldusmees: Aadu Lepnurm.
3. ELUMAJA- ELUREHI. Asukoht: Raasiku k/n, Kaetsoküla, end. Kärnelli talu, Kehra sovhoosi maa-alal.
Majavaldaja: Rudolf Kurvet.
Usaldusmees: Koidu Räägel.
4. ELUMAJA- ELUREHI.- Asukoht: Raasiku k/n, Kaersoo küla, end. Kõrtema talu, Kehra sovhoosi maa-alal.
Majavaldaja: Martin Kõrgema.
Usaldusmees: Koidu Räägel.
5. ELUMAJA- ELUREHI. Asukoht: Raasiku k/n, Kihmla küla, end. Lussu talu, Kehra sovhoosi maa-alal.
Majavaldaja: Aleksander Pärdin.
Usaldusmees: Koidu Räägel.
6. ELUMAJA- ELUREHI. Asukoht: Raasiku k/n, Haljava küla, end. Miku talu, Kostivere sovhoosi maa-alal.
Majavaldaja: Voldemar Oksman.
Usaldusmees: Koidu Räägel.
7. REHETUBA - Arvatav päritoluaeg: ehitatud umbes 1690.a. ümber. Asukoht: Kuivajõe k/n, Lauristini-nim. kolhoos, Karla küla, Raudsepa talu.
Majavaldaja: Lauristini-nim. kolhoos.
Usaldusmees: Elga Mõisaveld.

KOOPIA OIGE

Alus: Harju MA
 Fond 414
 Nimistu 1
 Säilik 729
 Leht 32
 Arhivaar .....
 "27. november" 2001

H. Raus

(H.Raus)
 Harju Rajooni TSN Täitevkomitee sekretär.